

Lucrarea este realizată în condiții tehnice excelente, cu un format al paginii optim, ceea ce face ca dicționarul să poate fi citit cu ușurință. Apreciem, în mod deosebit, faptul că nu a primat „economia de spațiu”, paginile fiind aerisite, ușor de parcurs. Data fiind amploarea lucrării, considerăm că, de principiu, nu se poate citi „dintr-o suflare”, dar poate fi consultată și parcursă ori de câte ori este nevoie. Cu un minim bagaj prealabil, DTG poate fi considerat și un „manual de gramatică”, mai ales dacă, plecând de la un anumit concept (general), se consultă trimerile la alți termeni.

Ionuț Geană

Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti” al Academiei Române/
Universitatea din București
ionut.geana@litere.unibuc.ro

DOI: 10.62229/rst/7.1/12

Cristina Valentina Dafinoiu, *Anatomia și fiziologia omului. Manual de limbaj medical pentru studenții străini din anul pregătitor*, Ovidius University Press, Constanța, 2023, 175 p., ISBN: 978-606-060-069-5

În cadrul cursurilor de limba română pentru studenții străini din Anul pregătitor, predarea limbajelor de specialitate poate reprezenta o provocare pentru cadrele didactice. Deseori, grupele sunt formate din studenți care diferă între ei la nivelul competențelor de comunicare în limba română și la nivelul cunoștințelor de specialitate. Cursurile de limbaje specializate se desfășoară pe parcursul unui singur semestru, timp în care studenții trebuie să acumuleze un volum mare de informații și să-și perfecționeze cunoștințele de limba română pentru a atinge cel puțin nivelul B1, conform Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi. Nu este surprinzător faptul că mulți studenți se pot simți descurajați de sarcinile complexe de lucru pe care le au de îndeplinit într-un timp relativ scurt. Din această perspectivă, este important ca profesorii să aibă la dispoziție o gamă variată de resurse didactice pentru predarea limbajelor specializate. În acest mod, profesorii pot selecta texte și exerciții potrivite nivelului grupei de cursanți și intereselor acestora, pot recomanda exerciții pentru teme suplimentare și pot lucra diferențiat, chiar în cadrul aceleiași grupe.

Noul manual al Cristinei Valentina Dafinoiu, cadru didactic la Universitatea „Ovidius” din Constanța, îmbogățește seria resurselor disponibile pentru predarea limbajului de anatomie către studenții străini din Anul pregătitor de la profilul Științe medicale. După știința noastră, acesta este primul manual de limbaj românesc specializat apărut la editura universității constănțene, ceea ce indică o creștere a interesului studenților străini din această universitate pentru profilul medical.

Cuprinsul este format din șapte unități de învățare, organizate în trei secțiuni. Primele două unități, „Obiectul de studiu al anatomiei și fiziologiei omului” și „Corpul uman: organe, sisteme, funcții. De la celulă la un organism complex” formează secțiunea introductivă în studiul anatomiei. Din cea de-a doua secțiune, „Funcțiile de nutriție”, fac parte unitățile de la 3 la 6: „Sistemul digestiv și digestia”, „Sistemul circulator și circulația”,

„Sistemul respirator și respirația”, „Sistemul excretor și excreția”. Ultima secțiune, dedicată funcțiilor de relație, este formată din unitatea 7, „Aparatul locomotor și locomoția. Sistemul osos și sistemul muscular”. Organizarea manualului s-a făcut în funcție de structura cursurilor de limbaj de anatomie pentru studenții din Anul pregătitor. O unitate de învățare poate fi tratată pe parcursul a două cursuri, manualul acoperind astfel cele 14 săptămâni de cursuri din semestrul al doilea.

Supportul vizual color facilitează învățarea vocabularului de specialitate. La începutul fiecărei unități de învățare este prezentată o imagine legată de tema tratată, iar pe parcursul lecției sunt inserate mici imagini pentru a ilustra sensul unor termeni de specialitate. De exemplu, unitatea privind sistemul digestiv include mai multe imagini, care prezintă structura sistemului digestiv în ansamblu, structura cavității bucale, părțile dintelui, dispunerea danturii în cavitatea bucală, anatomia faringelui, a stomacului, intestinul subțire, vilozitățile intestinale și glandele anexe ale tubului digestiv. Modul în care sunt introduse și explicate aceste noțiuni câștigă astfel în claritate.

Fiecare unitate de învățare include unul sau mai multe texte pe teme de specialitate, pe teme de anatomie, o secțiune dedicată învățării vocabularului și exerciții pe baza textelor. Secțiunile de vocabular cuprind termenii de specialitate, familii de cuvinte și noțiuni de formare a cuvintelor. În plus, în fiecare unitate sunt tratate și noțiuni de organizare a discursului, precum exprimarea posesiei, afirmația și negația, restricția și aproximarea, coordonarea în propoziție și frază, construcții relative și corelative, exprimarea locului, a timpului și a modului. Noțiunile de organizare a discursului sunt prezentate teoretic în formă schematică și însoțite de numeroase exemple, studenții având astfel posibilitatea să recapituleze și să-și completeze cunoștințele dobândite la cursul practic de limba română.

O calitate a manualului o reprezintă numărul mare de exerciții propuse pentru fiecare unitate de învățare, o dovadă a bogatei experiențe didactice a autoarei. Pe lângă exercițiile de verificare a înțelegerii textului scris, de tipul întrebărilor și al marcării enunțurilor drept adevărate sau false, sunt incluse exerciții care contribuie la învățarea terminologiei de specialitate, precum indicarea de sinonime și antonime, explicarea sau definirea unor termeni, formarea de familii lexicale, completarea de spații libere, alegerea variantei corecte. Deși exercițiile de vocabular predomină, sunt propuse și câteva exerciții destinate consolidării noțiunilor gramaticale. Fiecare unitate include exerciții destinate dezvoltării competenței de producere a textelor scrise, de exemplu continuarea de enunțuri pe baza unui text studiat, alcătuirea de propoziții, completarea de tabele și alcătuirea de texte cu ajutorul termenilor învățați la curs. Nivelul de dificultate a exercițiilor variază în cadrul fiecărei unități, autoarea evitând eroarea de a construi exclusiv exerciții cu nivel ridicat de dificultate. Dimpotrivă, exercițiile din acest manual sunt adecvate capacităților unor studenți străini care se pregătesc pentru nivelul B1 sau B2. Am apreciat ideea de a încheia fiecare unitate cu rezolvarea unui careu sau a unui rebus, un exercițiu recapitulativ eficient și care îi binedispune pe studenți.

În ansamblu, lucrarea susține dezvoltarea competențelor de receptare și producere a textului scris, însă nu conține materiale audio. Chiar și așa, este o lucrare suficient de densă pentru a acoperi întreaga programă a cursului de limbaj specializat de anatomie, timp de un semestru. Parcurgând manualul, studenții au posibilitatea să se familiarizeze cu terminologia de specialitate și să înțeleagă particularitățile limbajului științific. Exercițiile variate și noțiunile de organizare a discursului, explicate concis, cu ajutorul

exemplilor, îi ajută pe studenți să se pregătească pentru examenele finale de atestare a competențelor lingvistice.

O altă calitate a lucrării constă în diversele posibilități de utilizare. Numărul variat de exerciții permite selectarea aceluia adecvate nivelului grupei de cursanți, adaptarea acestora sau utilizarea lor drept model pentru alte exerciții, în funcție de nevoile studenților. Lucrarea poate fi folosită drept suport unic de curs sau în completarea altor manuale de limbaj de anatomie, în lucrul la clasă sau pentru teme suplimentare. Manualul este destinat în principal studenților din Anul pregătitor, dar se poate dovedi util și pentru acei cursanți străini, studenți sau absolvenți ai unei facultăți de profil, care doresc să se familiarizeze cu limbajul medical românesc. Publicarea acestui manual contribuie la extinderea gamei de resurse didactice destinate studierii limbajului românesc de anatomie și sperăm că va fi urmată de alte manuale de limbaje specializate la editura conștanțeană.

Raluca Levonian

Universitatea din București/Universitatea „Ovidius” din Constanța
raluca.levonian@litere.unibuc.ro

DOI: 10.62229/rst/7.1/13

Negrițescu, Valentina, *Dizionario Hoepli romeno: romeno-italiano/italiano-romeno*, în colaborare cu Georgeta-Liliana Carabela, Davide Arrigoni, Milano, Editura Ulrico Hoepli, 2023, 1631 p., ISBN: 978-883-60-1300-5

Despre dicționarul pe marginea căruia voi încerca să fac, în cele ce urmează, câteva observații de lectură și de uz, îmi voi permite să spun că este „dicționarul potrivit”, care apare la „momentul potrivit”¹. Este dicționarul potrivit pentru că este, ca apariție grafică, de excepție, iar ca volum și conținut, extrem de bogat, cu multe elemente inovatoare și utile, cu o structură bine articulată, dar în același timp, ușor de operat; apare la momentul potrivit pentru că de mult timp, atât simplitii vorbitori, români și/sau italieni, studenții care se ocupă de și aprofundează limba română, pasionații de lectură, profesorii de la catedrele de specialitate, cât și traducătorii profesioniști simțeau nevoia ca un astfel de instrument să se găsească, alături de celelalte materiale, pe masa lor de lucru.

Dicționarul român-italian/italian-român al Valentinei Negrițescu² (în colaborare – control științific – Georgeta-Liliana Carabela și Davide Arrigoni) apare în februarie 2023, la Editura Hoepli din Milano, alături de alte 60 de dicționare în 40 de limbi, în condiții grafice excelente și cu o structură impresionantă: 1648 de pagini, conține peste 70.000 de cuvinte-titlu, cu peste 140.000 de accepțiuni și peste 250.000 de traduceri, după cum aflăm din prefață. Tot aici este specificată focalizarea asupra limbajului curent, asupra neologismelor și asupra unor limbaje de specialitate din domenii precise, precum și

¹ Am discutat pe larg unele dintre aceste aspecte într-un articol ce se află în curs de publicare în revista *România Orientale*, nr. 36/2023, revistă de românică ce apare, anual, la Editura Universității Sapienza din Roma, Italia și din care am preluat unele fragmente.

² Valentina Negrițescu, *Dizionario Hoepli Romeno. Romeno-Italiano, Italiano-Romeno*, Editore Ulrico Hoepli, Milano 2023.